

A network diagram with wooden blocks and a person icon. The background is a light gray grid. Several light-colored lines connect various wooden blocks of different sizes. One block is a large circle containing a white stick figure icon on an orange background. Another block is a smaller square. A vertical orange line with a dot is on the left side.

UDHËZIME PËR AKSESUESHMËRIN E MEDIAVE SOCIALE

**CARITAS
KOSOVA**

UDHËZIME PËR AKSESUESHMËRIN E MEDIAVE SOCIALE

Përgatitur:

Caritas Kosova

www.caritaskosova.org / +383 (0) 290 328 110

info@caritaskosova.org

Adresa: Rr. Shën Nënë Tereza Nr. 3/Kisha Katolike

70000 Ferizaj, Kosovë

Redaktor:

Orhan Miftari & Ardian Oroshi

Prizren, Janar 2024

PËRMBAJTJA

01 Hyrje

04

Teknologjitë ndihmëse

Teknologjitë ndihmëse janë mjete teknologjike, pajisje ose softuer

05

facebook

Facebook është një nga rrjetet sociale më të mëdha në botë

10

Instagram

Instagram fokusohet në ndarjen e fotove dhe videove

13

YouTube

Youtube është një platformë shkëmbimi për përmbajtje video

15

twitter

Twitter është një platformë për mikroblogging

16

LinkedIn

LinkedIn është një rrjet social profesional

17

Mjete për mesazhe dhe komunikim

18

TikTok

Shërbim për video të shkurtëra

19

Konkludim

HYRJE

Mediat sociale janë platforma dixhitale që u mundësojnë njerëzve të lidhen, të komunikojnë dhe të ndajnë përmbajtje në internet. Ata janë bërë një pjesë thelbësore e shoqërisë moderne dhe kulturës në internet, duke i lejuar përdoruesit të lidhen me miqtë, familjen, kolegët dhe madje edhe të huajt nga e gjithë bota. Gjithashtu, media sociale ka evoluar në burime të rëndësishme lajmesh dhe informacioni, platforma për promovimin e produkteve, shërbimeve, markave, ideve sociale dhe çështjeve politike, si dhe mjete të rëndësishme për rritjen e ndërgjegjësimit për tema të rëndësishme që mund të nxisin ndryshimet shoqërore.

Megjithatë, është e rëndësishme të theksohet se media sociale ka edhe aspektet e saj negative. Çështjet e mundshme përfshijnë humbjen e privatësisë, varësinë, përhapjen e informacionit të rremë, ngacmimin kibernetik dhe një ndikim negativ në shëndetin mendor. Si me të gjitha mjetet teknologjike, mediat sociale duhet të përdoren me mençuri dhe përdorimi i tyre duhet të balancohet me kujdes në mënyrë që të shmangen pasojat negative.

Ka 4.8 miliardë përdorues të mediave sociale në mbarë botën, që është 59.9 përqind e popullsisë globale dhe 92.7 përqind e të gjithë përdoruesve të internetit. Deri në vitin 2027, parashikohet të arrijë në 5.85 miliardë. Njerëzit përdorin mesatarisht 6.6 platforma të ndryshme të mediave sociale çdo muaj, dhe koha mesatare ditore e shpenzuar në mediat sociale është 2 orë e 24 minuta.*

Duke parë këto statistika, mund të thuhet me siguri se mediat sociale janë bërë pjesë integrale e jetës sonë. Qoftë për punë apo kënaqësi, shumë prej nesh përdorin rrjetet sociale në një farë mënyre çdo ditë. Megjithatë, me rritjen e numrit të platformave sociale dhe zhvillimin e veçorive të reja, mund të jetë sfiduese të vazhdojmë me industrinë e mediave sociale dhe tendencat e ndryshme të saj.

Aksesueshmëria për personat me aftësi të kufizuara në mediat sociale është thelbësore pasi ofron një mjedis gjithëpërfshirës online ku të gjithë përdoruesit, pavarësisht nga aftësitë fizike apo njohëse, mund të konsumojnë përmbajtje të ndryshme ose të lidhen me individë, institucione, kompani dhe organizata. Aksesueshmëria jo vetëm që promovon pjesëmarrjen dhe komunikimin e barabartë, por gjithashtu forcon kohezionin dhe diversitetin social.

*Burimi: Search Engine Journal; <https://shorturl.at/acCVY>

Aksesueshmëria u mundëson personave me aftësi të kufizuara të aksesojnë informacionin dhe përmbajtjen, si dhe të ndajnë informacionin e tyre me të tjerët. Duke parë fusha më specifike të jetës, falë mediave sociale, personat me aftësi të kufizuara kanë mundësinë të lidhen me punëdhënësit, kolegët dhe mentorët e mundshëm, gjë që rrit karrierën e tyre profesionale, u mundëson atyre akses në burimet arsimore dhe lehtëson mësimin e vazhdueshëm. Falë teknologjisë dhe mediave sociale, personat me aftësi të kufizuara mund të krijojnë dhe mbajnë lidhje sociale, gjë që redukton ndjenjat e izolimit dhe vetmisë. Aksesueshmëria promovon inovacionin në dizajn dhe teknologji, duke krijuar produkte dhe shërbime më të mira për të gjithë përdoruesit.

Krijimi i postimeve të aksesueshme dhe përmbajtjeve të ndryshme multimediale mund të duket i ndërlikuar për ata që e ndeshen për herë të parë. Megjithatë, kur dikush thellohet në konceptin e aksesueshmërisë, kupton se si duhet të shfaqet përmbajtja dhe kupton rregullat bazë për krijimin e përmbajtjes së aksesueshme, bëhet një detyrë më e lehtë. Përmbajtja e aksesueshme e krijuar mirë në mediat sociale përfiton personat me aftësi të kufizuara dhe të gjithë komunitetin, veçanërisht grupet vulnerabël si individët me aftësi të kufizuara gjuhësore (emigrantë, individë analfabetë funksionalisht, lexues të varfër dhe fëmijë të vegjël). Përmbajtja e aksesueshme e krijuar mirë ndërton besueshmërinë në internet, zgjeron audiencën e synuar të arritur përmes mediave sociale dhe krijon një shoqëri të hapur dhe gjithëpërfshirëse.

Aktualisht, platformat më të rëndësishme dhe më të njohura të mediave sociale janë:

Facebook

E themeluar në vitin 2004, Facebook është një nga rrjetet sociale më të mëdha në botë. Ai i lejon përdoruesit të lidhen me miqtë, të ndajnë përmbajtje dhe të komunikojnë përmes mesazheve me tekst, fotove dhe videove.

Instagram

I themeluar në vitin 2010, Instagram fokusohet në ndarjen e fotove dhe videove. Është bërë shumë i popullarizuar në mesin e përdoruesve, artistëve dhe markave të reja.

Twitter

E themeluar në vitin 2006, Twitter është një platformë mikroblogimi në të cilën përdoruesit mund të ndajnë mesazhe të shkurtra të quajtura tweet. Ky rrjet përdoret shpesh për shkëmbimin e shpejtë të informacionit dhe shprehjen e mendimeve.

LinkedIn

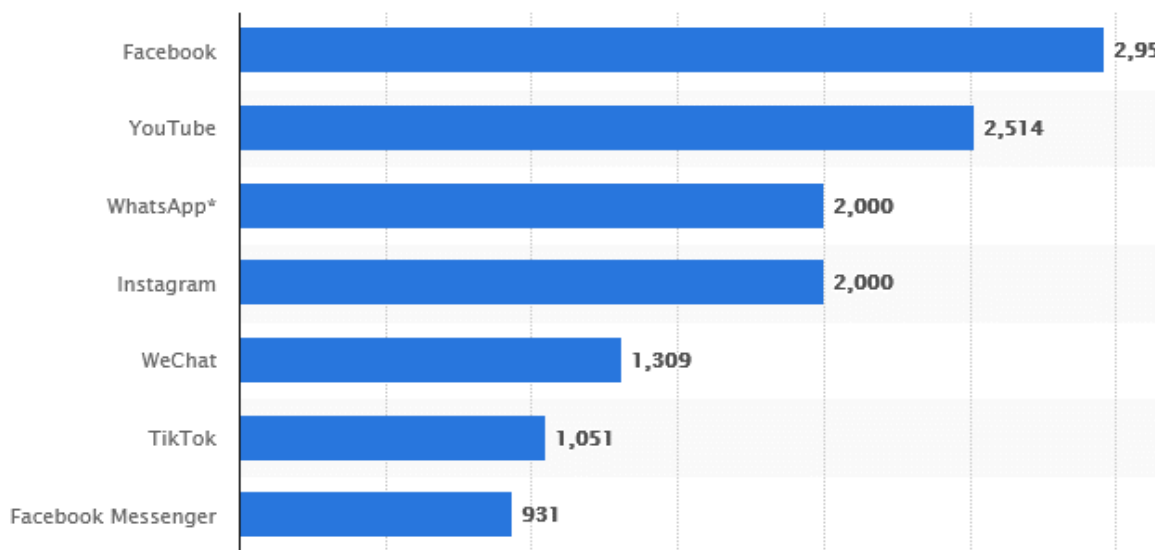
Themeluar në vitin 2002, LinkedIn është një rrjet social profesional që përdoret për lidhjen e profesionistëve, kërkimin e punës, ndërtimin e rrjeteve profesionale dhe ndarjen e informacionit të lidhur me biznesin.

YouTube

E themeluar në vitin 2005, YouTube është një platformë për ndarjen e përmbajtjes video. Përdoruesit mund të ngarkojnë dhe shikojnë video për tema të ndryshme, duke përfshirë argëtimin, edukimin dhe vlogimin.

WhatsApp

I themeluar në vitin 2009, WhatsApp është një aplikacion për shkëmbimin e mesazheve me tekst, thirrjeve dhe video thirrjeve. Është bërë popullor në mesin e përdoruesve që kërkojnë komunikim privat.

Grafiku 1. Numri i përdoruesve të mediave sociale në miliarda

TEKNOLOGJITË ASISTIVE/NDIHMËSE

Teknologjitë ndihmëse janë mjete teknologjike, pajisje ose softuer që përdoren për të lehtësuar detyra të ndryshme për personat me aftësi të kufizuara, për të rritur pavarësinë e tyre dhe për të përmirësuar cilësinë e jetës së tyre. Këto teknologji janë të dizajnuara për individë me dëmtime fizike, shqisore, njohëse ose komunikuese.

Teknologjitë ndihmëse mund të përfshijnë pajisje fizike si proteza, karrige me rrota, aparate dëgjimi, aparate për ecje, objekte të printuara në 3D dhe pajisje të tjera ndihmëse për personat me aftësi të kufizuara. Për më tepër, teknologjitë ndihmëse përfshijnë aplikacionet softuerike, mbështetjen e programeve dhe mjetet e personalizuara kompjuterike. Për shembull, teknologjitë e të folurit si sinteza e të folurit dhe njohja e të folurit ndihmojnë individët me dëmtime vizuale ose motorike në përdorimin e kompjuterëve ose pajisjeve mobile. Ekzistojnë gjithashtu pajisje të ndryshme për zgjerimin e tekstit, tastierë të përshtatur, metoda alternative të hyrjes dhe risi të shumta teknologjike që u mundësojnë individëve me aftësi të kufizuara të përdorin mjete dixhitale.

Teknologjitë ndihmëse përdoren gjithashtu në fushën e komunikimit, si mjetet e komunikimit për personat me vështirësi në të folur, ose pajisjet e komunikimit shtesë dhe alternative (AAC).

Qëllimi i teknologjive ndihmëse është të ofrojë mbështetje dhe të lehtësojë aktivitetet e përditshme për personat me aftësi të kufizuara, duke u mundësuar atyre të jenë më të pavarur, të përfshirë dhe produktiv në aspekte të ndryshme të jetës si arsimi, vendi i punës, shtëpia dhe ndërveprimet sociale.

FACEBOOK

Facebook bën përpjekje për të siguruar që platforma e tij të jetë e aksesueshme për të gjithë përdoruesit, përfshirë ata me lloje të ndryshme të aftësive të kufizuara. Aksesueshmëria në këtë media sociale arrihet përmes teknikave dhe praktikave të ndryshme, të tilla si kontrasti i qartë i ngjyrave, fontet mjaft të mëdha dhe ikona lehtësisht të kuptueshme, për të lehtësuar navigimin dhe ndërveprimin e përdoruesve me platformën.

Përdoruesit mund të rregullojnë madhësinë e shkronjave dhe kontrastin e ngjyrave për t'iu përshtatur më mirë nevojave të tyre. Ekzistojnë gjithashtu opsione për zmadhimin e tekstit në postime, komente dhe pjesë të tjera të platformës, si dhe navigim me tastierë dhe përdorimin e shkurtoreve të tastierës për një gamë të gjerë funksionesh.

Ka disa opsione që duhen mbajtur parasysh nëse doni të krijoni përmbajtje të aksesueshme në Facebook.

Këshilla #1 për aksesueshmërinë: Shmangni tekstin e tepërt në foto. Fotografitë janë media vizuale dhe teksti i tepërt mund të prishë përvojën estetike, të errësojë subjektin e fotografisë dhe të zvogëlojë tërheqjen e saj. Për më tepër, përdoruesit zakonisht kalojnë nëpër përmbajtje në Facebook dhe mund të mos lexojnë tekstin në imazhe. Shumë tekst mund të jetë gjithashtu i lodhshëm për t'u lexuar, veçanërisht nëse është i vogël ose mbivendoset me sfondin e fotografisë.

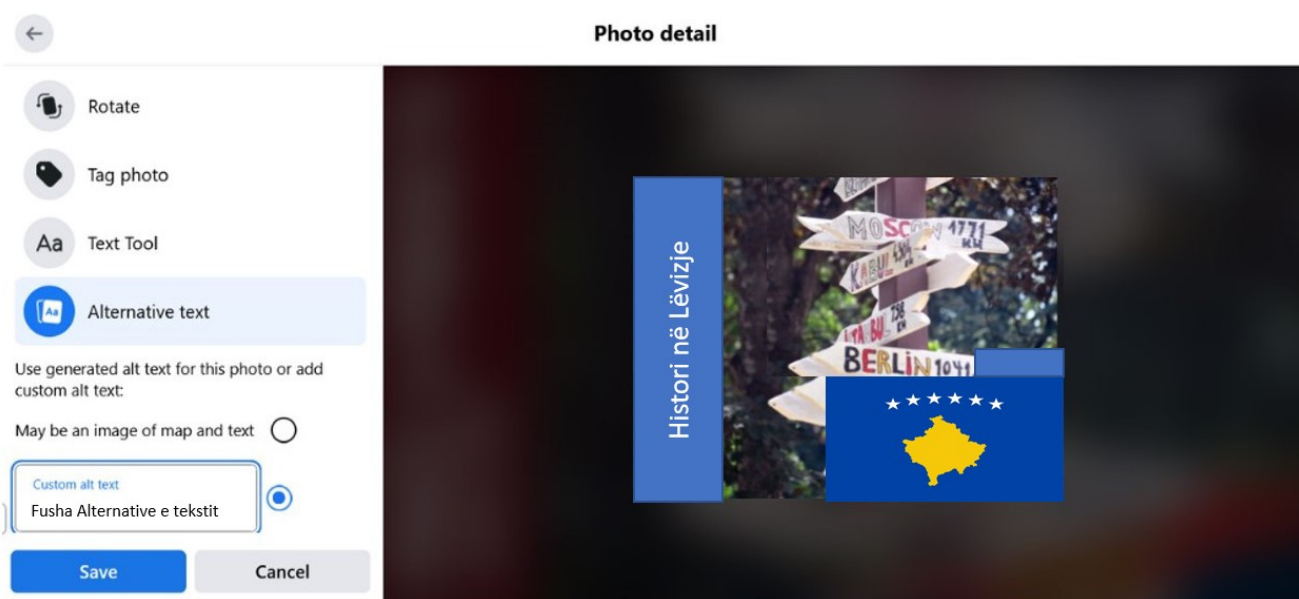

Këshilla #2 për aksesueshmërinë: Shmangni postimet vetëm me foto. Përveç fotove në postimet tuaja në Facebook, sigurohuni që të shtoni tekst përshkrues. Kjo e bën më të lehtë për individët e verbër dhe me shikim të dëmtuar të lexojnë dhe kuptojnë postimet tuaja.

Këshilla #3 për aksesueshmërinë: Tekst alternativ

Teksti alternativ luan një rol vendimtar në aksesueshmërinë pasi u mundëson individëve me dëmtime shikimi të aksesojnë informacionin në imazhe, parandalon humbjen e informacionit të rëndësishëm dhe përmirëson përvojën e përgjithshme të përdoruesit. Kur lexuesit e ekranit ndeshen me foto në një postim, ata lexojnë tekstin alternativ të futur, duke u dhënë informacion të qartë për subjektin e fotografisë individëve me dëmtime shikimi. Është thelbësore të shtoni tekst alternativ në fotot e postuara në Facebook. Teksti alternativ nuk është i njëjtë me tekstin e përdorur në titrat e imazheve.

Facebook shton automatikisht tekst alternativ të krijuar. Ky funksion ofron informacione të përgjithshme si p.sh. nëse ka njerëz, makina, pemë, ujë, etj., në foto. Teksti alternativ i krijuar automatikisht ofron një përshkrim të përgjithshëm të asaj që është në imazhe, por mund të mos jetë mjaft i saktë nga pikëpamja e aksesueshmërisë dhe prezantimit të informacionit. Teksti alternativ informativ në foto duhet të përshkruajë përmbajtjen e fotografisë shkurt, qartë dhe saktë. Ky tekst duhet të jetë mjaft përshkrues dhe informues për një përdorues që nuk mund ta shohë imazhin për të kuptuar se çfarë përshkruhet në të. Përshkrimet tepër të gjata dhe të panevojshme të imazheve duhet të shmangen pasi ato mund të jenë të rënda për përdoruesit e lexuesve të ekranit. Për shembull, me një foto nga një konferencë profesionale ku presidenti i një shoqate po prezanton punën e organizatës, teksti alternativ mund të duket kështu: John Smith prezanton punën e organizatës para pjesëmarrësve të konferencës.

Këshilla #4 për aksesueshmërinë: Siguroni titrat dhe transkriptet për videot

Një nga aspektet më të rëndësishme të përmbajtjes video të aksesueshme është krijimi i transkripteve për videot. Transkriptet u mundësojnë individëve me dëmtime dëgjimi të ndjekin përmbajtjen e videos përmes tekstit. Transkriptet duhet të jenë të sakta dhe gjithëpërfshirëse, duke përfshirë përshkrimet e të gjithë informacionit vizual thelbësor dhe dialogut. Përveç transkripteve, videot duhet të kenë titra për të ndihmuar ata me dëmtime dëgjimi në ndjekjen e dialogut. Për më tepër, përkthimet në gjuhë të tjera ofrojnë akses për njerëzit që nuk flasin ose kuptojnë gjuhën kryesore. Nëse një video nuk përfshin transkriptet dhe titrat e integruara, Facebook ju lejon të ngarkoni një skedar të veçantë SubRip Subtitle (SRT) për këtë qëllim.

Këshilla #5 për aksesueshmërinë: Shmangni GIF-të e animuar

Në këtë moment, GIF-të e animuar kanë shumë të kufizuar në mungesë të mbështetjes për aksesueshmërinë në shumicën e platformave të mediave sociale. Kjo e bën të vështirë për individët që mbështeten te lexuesit e ekranit të perceptojnë përmbajtjen e animuar GIF. Prandaj, këshillohet të mos mbështeteni vetëm në përmbajtjen e animuar GIF në postimet tuaja në mediat sociale. Kur përdorni GIF të animuar, sigurohuni që postimi të kuptohet dhe të transmetohet përmes përmbajtjes tekstuale.

Këshilla #6 e aksesueshmërisë: Kufizoni numrin e emoticonave dhe emoji-ve

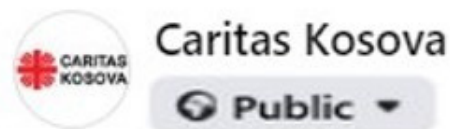
Emotikonat janë kombinime simbolesh në tastierë, si shkronja, numra dhe shenja pikësimi, të rregulluara për të formuar një imazh që i ngjan një fytyre njeriu. Çdo emoticon përfaqëson një emocion ose objekt specifik, për shembull, një buzëqeshje të madhe :D ose surprizë :-O. Emoji-t janë piktograme, imazhe të vogla që mund të përshkruajnë çdo gjë nga një fytyrë e buzëqeshur deri te një makinë ose flamuri i një vendi.

Emoticons dhe emoji të përfshira në një postim në Facebook do të lexohen me zë të lartë nga një lexues ekrani. Për shembull, emoji 😍 do të lexohet si Fytyrë e qeshur me sy të qeshur. Jini të vëmendshëm ndaj përdoruesve të lexuesve të ekranit duke kufizuar përdorimin e këtyre shtesave tërheqëse. Nëse një postim përmban dhjetë emoticon, lexuesi i ekranit do të lexojë të njëjtin tekst dhjetë herë, gjë që mund të jetë e rëndë për përdoruesit.

Krijimi i emoticoneve me tekst nuk rekomandohet dhe këshillohet kundër. Në këtë shembull, përvoja vizuale e ngritjes së shpatullave “_(ツ)_/” do të lexohet me zë nga simboli i lexuesit të ekranit sipas simbolit (vija e sipërme, vija diagonale, nënvizimi, kllapa e hapur, etj.), e cila nuk do të përcjellë asnjë informacion kuptimplotë për përdoruesin e lexuesit të ekranit.

Këshilla #7 për aksesueshmërinë: Shmangni shkronjat dekorative në profilin tuaj dhe titrat

Fatkeqësisht, shkronjat dekorative janë 100 për qind të paarritshme për lexuesit e ekranit. Kur i përdorni ato në Facebook (ose media të tjera sociale), do të ndodhë një nga dy gjërat. Lexuesi i ekranit mund të qëndrojë i heshtur kur lexon fjalë të shkruara me një font dekorativ, ose mund të lexojë një sekuencë të palogjikshme fjalësh.

Shembulli i tekstit i cili ka font zbukures

Këshilla #7 për aksesueshmërinë: Përdorni #hashtags siç duhet

Një hashtag është shpesh një kombinim i fjalëve të shumta të shkruara pa hapësira. Nëse e përdorni, sigurohuni që të jetë kuptimplotë dhe relevant me përmbajtjen e postimit tuaj. Shmangni përdorimin e tepërt të hashtags në mënyrë që lexuesit të kuptojnë temën e postimit. Hashtags duhet të shkruhen me çdo fjalë të shkruar me shkronjë të madhe. Shumica e njerëzve do t'i lënë të gjitha shkronjat fillestare të çdo fjale me shkronja të vogla, si #thisisahastag.

Disa njerëz nuk kërkojnë shumë përpjekje për të njohur modele në fjalë dhe për të deshifruar frazën, sepse ata menjëherë shohin se ku mbaron një fjalë dhe fillon një tjetër. Për të tjerët, nuk është aq e lehtë për arsye të ndryshme. Jemi mësuar të lexojmë dhe njohim fjalët dhe shkronjat në një mënyrë të caktuar, me hapësira apo tregues të tjerë të dukshëm për të na ndihmuar. Pa këto shenja, shumë njerëz përjashtohen nga biseda, duke zvogëluar dobinë e hashtags.

Për ta bërë hashtagun tuaj të aksesueshëm për lexuesit e ekranit, ndiqni rregullin e shkronjës së parë të çdo fjale. Lexuesit e ekranit u mundësojnë njerëzve që janë të verbër ose kanë vështirësi të shohin fjalët në ekran të kuptojnë përmbajtjen duke e interpretuar atë dhe duke përdorur fjalimin e sintetizuar për ta kthyer atë përmbajtje në të folur. Meqenëse një hashtag nuk ka hapësira midis fjalëve, lexuesit e ekranit nuk marrin një sinjal se ka shumë fjalë. Në vend të kësaj, ata zakonisht përpiqen ta lexojnë frazën si një fjalë të gjatë. Megjithatë, nëse shkronja e parë e secilës fjalë shkruhet me shkronjë të madhe, lexuesit e ekranit kanë sinjalin e nevojshëm dhe ka një gjasë shumë më të madhe që ata ta lexojnë hashtag-un siç synohet (**#WellWrittenHashtag**).

Këshilla #8 për aksesueshmërinë: Përdorni gjuhë të qartë dhe të thjeshtë në postimet tuaja

E fundit, por jo më pak e rëndësishme, shkruani qartë dhe drejtpërdrejt për ta bërë postimin tuaj të kuptueshëm për një gamë të gjerë përdoruesish, duke përfshirë ata me dëmtime të ndryshme njohëse, nivele të ulëta arsimore ose ata për të cilët gjuha serbe nuk është gjuha e tyre amtare. Përdorni emra dhe terma të plotë në vend të shkurtesave, të cilat mund të jenë më të vështira për t'u kuptuar. Ndani postimin tuaj në paragrafë ose seksione të shkurtra për ta bërë më të lehtë për t'u lexuar dhe kuptuar, veçanërisht për njerëzit me vështirësi në lexim. Përdorni një titull përshkrues që përfaqëson me saktësi përmbajtjen e postimit tuaj dhe nëse po ndani lidhje me përmbajtje të tjera, përfshini një përshkrim të shkurtër që i ndihmon përdoruesit të kuptojnë se ku do t'i dërgojë lidhja.

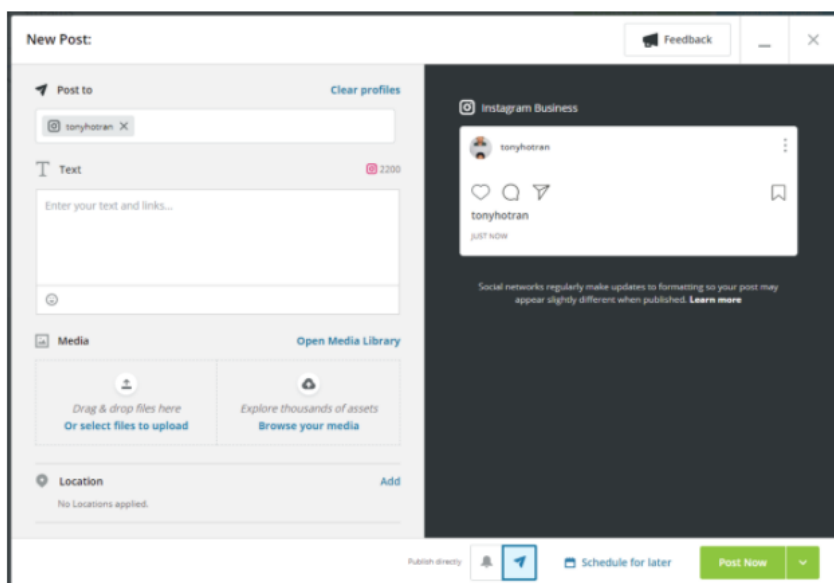
Një llogari e aksesueshme në Instagram mund të përmirësojë shikueshmërinë tuaj në internet dhe të forcojë ndjenjën e komunitetit në kanalin tuaj. Aksesueshmëria shpesh mendohet si një koncept fizik, si hyrja në një ndërtesë ose ngjitja e shkallëve, por është po aq e rëndësishme në botën dixhitale, përfshirë Instagramin.

Këshilla #1 për aksesueshmërinë: Shtoni titrat në tregimet dhe videot në Instagram

Është e njohur që 85 për qind e përmbajtjes video në Facebook shikohet pa zë, kështu që do të jeni të mençur që ta bëni përmbajtjen tuaj të disponueshme pa zë. Titrat nuk janë të dobishëm vetëm për njerëzit që shikojnë video pa zë, por ato janë gjithashtu thelbësore për ata me dëmtime dëgjimi që lexojnë mesazhet kryesore të përmbajtjes video në vend që t'i dëgjojnë ato.

Këshilla e aksesueshmërisë #2: Siguroni tekst alternativ për postimet në Instagram

Shtimi i tekstit alternativ në postimet në Instagram është një mënyrë e shkëlqyer për ta bërë përmbajtjen tuaj më gjithëpërfshirëse për individët e verbër dhe me shikim të dëmtuar që përdorin lexues ekrani. Si të shkruani tekst alternativ dhe pse është i rëndësishëm shpjegohet duke përdorur shembullin e tekstit alternativ në postimet me foto në Facebook. Falë opsionit Accessibility, mund ta shtoni lehtësisht në Instagram në disa hapa të thjeshtë. Instagram shton automatikisht tekst alternativ (p.sh. dhomë me karrige), por ky tekst mund të mos jetë mjaft përshkruar në krahasim me mënyrën se si një përdorues do t'i përshkruante fotot e postuara.

Këshilla #3 për aksesueshmërinë: Verbalizoni detajet vizuale gjatë tregimeve dhe transmetimeve të drejtpërdrejta

Historitë në Instagram dhe transmetimet video të drejtpërdrejta mund të jenë ndër formatet më sfiduese për t'i bërë të arritshme për anëtarët e komunitetit që janë të verbër ose kanë vështirësi të tjera. Megjithatë, ka diçka që mund të bëhet për t'i bërë historitë dhe transmetimet e drejtpërdrejta më të aksesueshme dhe të kuptueshme, jo vetëm për personat me aftësi të kufizuara, por për të gjithë komunitetin. Mbani në mend se ndjekësit e kanalit tuaj në Instagram ka të ngjarë të vijnë nga pjesë të ndryshme të Serbisë, Evropës dhe ndoshta nga bota, me nivele të ndryshme njohurish, arsimimi ose kapaciteti intelektual. Jo të gjithë kuptojnë gjithçka dhe as të gjithë bëjnë të njëjtat supozime dhe përfundime. Me këtë në mendje, ndihmoni një audiencë të gjerë të kuptojë postimet dhe transmetimet tuaja sa më thjesht dhe me lehtësi.

Mendoni se si tingulli juaj mund të përmirësojë përvojën e shikimit për përdoruesit fundorë. Për shembull, nëse po postoni një Instagram Live nga një festival muzikor, informoni audiencën tuaj për këtë. Filloni me një përshkrim të shkurtër të vendndodhjes suaj, sepse jo të gjithë mund ta kuptojnë nëse jeni në Sziget, Exit ose në Guça. Jepni një shpjegim të shkurtër të asaj që po tregoni dhe kush tjetër po ju bashkohet live, çfarë mund të shihet dhe pse është e rëndësishme. Zbatimi i një transmetimi të tillë drejtpërdrejt mund të duket fillimisht pak më i komplikuar, i panatyrshëm dhe kërkues, por së shpejti do të vini re se shumë profesionistë e përdorin këtë teknikë për të rritur shikueshmërinë dhe kuptueshmërinë e përmbajtjes së videos. Të njëjtat rregulla duhet të mbahen parasysh kur bëni postime të drejtpërdrejta në platforma të tjera të mediave sociale, si Facebook ose YouTube.

Këshilla #4 për aksesueshmërinë: Shtoni detaje përshkruese në titrat

Shtimi i titrave, përshkrimeve dhe tekstit alternativ për fotot, videot dhe imazhet është një mënyrë e shkëlqyer për të përmirësuar përfshirjen e postimeve tuaja. Në Instagram, titrat janë përshkrime tekstuale të shtuara nga përdoruesit. Ato shërbejnë për të dhënë shpjegime shtesë, për të përshkruar, shprehur mendime, emocione ose për të treguar histori që lidhen me përmbajtjen e postuar. Teksti u mundëson krijuesve të përmbajtjes të përcjellin kuptimin më të thellë të postimeve të tyre, të lidhen me ndjekësit dhe të shtojnë një kontakt personal në përmbajtjen e tyre. Përveç shtimit të përshkrimeve ose tregimeve, teksti shpesh përfshin hashtags, të cilët ndihmojnë në rritjen e dukshmërisë së postimeve bazuar në kërkimet për tema specifike duke përdorur fjalë kyçe.

Nëse nuk jeni i sigurt se çfarë të shtoni si tekst për të përmirësuar përfshirjen e postimit tuaj, provoni të shikoni një video me zërin të nderur, por mbyllni sytë dhe më pas shikoni të njëjtën video pa zë. Çfarëdo që keni humbur gjatë kësaj eksperience të përdoruesit, përkthejeni atë në një postim tekstual.

Sa i përket shkrimit të hashtags nga perspektiva e aksesueshmërisë, është shpjeguar në faqet e mëparshme.

Këshilla #5 për aksesueshmërinë: Zgjedhja e kontrastit, shkronjave dhe detajeve në postime

Kontrastet e ngjyrave janë jashtëzakonisht të rëndësishme për fotot, videot dhe materialet e tjera të aksesueshme, sepse ato luajnë një rol vendimtar në bërjen e informacionit lehtësisht të lexueshëm dhe të kuptueshëm për të gjithë vizitorët, duke përfshirë individët me dëmtime të shikimit ose paaftësi të tjera pamore. Kontrasti i lartë midis ngjyrave të tekstit dhe sfondit rrit lexueshmërinë, lehtëson diferencimin e elementeve dhe redukton përpjekjen e kërkuar për lexim. Shtimi i tekstit mbi një foto që nuk ka kontrast të mjaftueshëm me tekstin do ta bëjë më të vështirë për vizitorët të lexojnë dhe kuptojnë postimin tuaj. Shkronjat që nuk janë të aksesueshme, që janë tepër dekorative, të pjerrëta, të zbukuruara ose të pasuruara me detaje të tjera, janë të vështira për t'u lexuar për individët me dëmtime shikimi ose paaftësi të tjera të shikimit.

Në Instagram, ndiqni gjithashtu këshillat e përshkruara në:

- Këshillë për aksesueshmërinë: Siguroni titra dhe transkripta për materialet video
- Këshillë për aksesueshmërinë: Kufizoni numrin e emoji-ve dhe emoticoneve
- Këshillë për aksesueshmërinë: Shmangni shkronjat dekorative në profile dhe titrat
- Këshillë për aksesueshmërinë: Përdorni gjuhë të qartë dhe të thjeshtë.

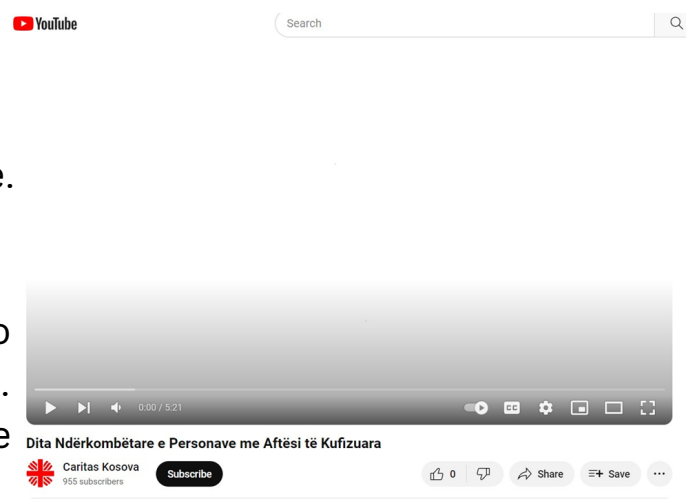
Aksesueshmëria në YouTube synon t'u mundësojë të gjithë përdoruesve të shijojnë përmbajtjen e videos, pavarësisht nga kufizimet e tyre individuale. Google dhe YouTube punojnë vazhdimisht për përmirësimin e aksesueshmërisë së platformës, duke përfshirë mjetet e redaktimit të titrave, udhëzimet e krijuesit të përmbajtjes dhe veçori të tjera që bëjnë të mundur që një audiencë më e gjerë të shijojë përmbajtjen, pavarësisht nga aftësitë ose kufizimet e tyre.

Këshilla #1 për aksesueshmërinë: Titrat e mbyllura

Titrat e mbyllura në YouTube janë përkthime tekstuale të të folurit dhe tingujve në materialet video. Ato ofrojnë një përshkrim tekstual të asaj që po ndodh në video, duke përfshirë dialogët, tingujt dhe efektet e tjera audio që mund të ndikojnë në perceptimin e materialit video. Titrat janë thelbësorë për njerëzit me dëmtime të dëgjimit ose ata në mjedise të zhurmshme ku nuk mund të dëgjojnë zërin, por ende duan të shikojnë videon.

Titrat mund të gjenerohen automatikisht ose të shtohen manualisht. YouTube gjeneron automatikisht titra për shumë gjuhë, por fatkeqësisht gjuha shqipe nuk është në mesin e tyre. Kur ngarkoni një video, mund ta aktivizoni këtë opsion dhe titrat e krijuara automatikisht do t'i shtohen videos. Në dritaren e parë gjatë procesit të ngarkimit në YouTube, zgjidhni Shfaq më shumë dhe në fushën e titrave, aktivizoni ato në gjuhën që dëshironi. Megjithatë, këto tituj mund të përmbajnë gabime, prandaj është e rëndësishme t'i rishikoni dhe sinkronizoni me kohën e videos disa herë. Çdo video e ngarkuar në YouTube merr një skedar automatik të titrave për sa kohë që fusha e titrave është e aktivizuar në cilësimet e përparuara të riprodhimit.

Titrat e krijuar me dorë janë më të sakta dhe më të përshtatura për përmbajtjen e videos dhe janë të vetmet që disponohen në rajonin tonë. Titrat mund t'i shtohen materialit video thjesht duke i ngarkuar ato në serverin YouTube ose duke i krijuar ato drejtpërdrejt në redaktorin e YouTube. Titrat manuale janë të dobishme sepse mundësojnë shtimin e tekstit të saktë për dialogët dhe tingujt e tjerë që shfaqen në materialin video.

Brenda cilësimeve të titrave në YouTube, të vendosura në këndin e poshtëm djathtas të lajtësit të videos, përdoruesit mund të rregullojnë pozicionin, madhësinë, ngjyrën, transparencën dhe opsionet e tjera sipas nevojave të tyre. Për më tepër, përdoruesit mund të zgjedhin të përkthejnë titrat e shtuara automatikisht në gjuhë të tjera.

Këshilla #2 për aksesueshmërinë: Përshkrimet e videos

Përshkrimet e hollësishme ndihmojnë përdoruesit me dëmtime në shikim të kuptojnë se çfarë po ndodh në materialet video të postuara. Përshkrimet duhet të jenë informuese dhe të përmbajnë informacion kyç në lidhje me materialin video dhe përmbajtjen e tij.

Këshilla #3 për aksesueshmërinë: Bibliotekat audio dhe tingujt

Njerëzit me dëmtime të dëgjimit ose personat e shurdhër mund të mos dëgjojnë tingujt në regjistrimet video qartë ose fare, prandaj është e rëndësishme të siguroheni që informacioni i rëndësishëm të mos përçohet vetëm përmes audios. Përdorni opsionet e titrave ose grafika gjatë redaktimit të videos për të përcjellë informacione të rëndësishme për këtë grup të synuar vizitorësh. Për sa i përket aksesueshmërisë, skedarët audio në YouTube mund t'u referohen regjistrimeve zanore që përmbajnë informacione dhe përshkrime në lidhje me përmbajtjen e videos. Këta skedarë audio ofrojnë mbështetje shtesë për njerëzit me dëmtime të shikimit ose aftësi të zvogëluara vizuale për t'i ndihmuar ata të kuptojnë dhe të kenë një përvojë më të mirë me materialin e postuar në platformë. Përveç përshkrimeve tekstuale, krijuesit e përmbajtjes mund të ofrojnë përshkrime video përmes regjistrimeve audio. Përshkrimet audio të transmetuesit u lejojnë njerëzve me dëmtime në shikim të dëgjojnë informacione të detajuara rreth regjistrimit të videos, duke përfshirë elemente vizuale si skenat, personazhet dhe veprimet. Në videot që përmbajnë tabela, diagrame ose tabela, skedarët audio mund të ofrojnë shpjegime shtesë të këtyre elementeve vizuale për të ndihmuar individët me dëmtime shikimi të kuptojnë më mirë informacionin e përcjellë.

Këshilla #4 për aksesueshmërinë: Përdorimi i vazhdueshëm i kontrastit dhe shkronjave

Duke pasur parasysh aksesueshmërinë, është e rëndësishme të përdorni kontraste të forta dhe fonte lehtësisht të lexueshme kur krijoni përmbajtje video. Këta elementë do të përcjellin mesazhin e autorit në një mënyrë më të thjeshtë dhe më të drejtpërdrejtë. Ndërsa dizajnet komplekse dhe redaktimi i ndërlikuar mund ta bëjnë videon tuaj më interesante, është thelbësore të mos lejoni që ato të ndikojnë në thjeshtësinë e përcjelljes së mesazhit thelbësor të materialit tuaj video.

Ekipi i aksesueshmërisë së Twitter ofron disa udhëzime për të ndihmuar në krijimin e cicërimave të aksesueshme.

Këshilla #1 për aksesueshmërinë: Përmbajtja

Tweetet duhet të jenë koncize dhe të sakta. Njerëzit me çrregullime të vëmendjes ose me dëmtime të leximit mund të humbasin informacionin kryesor nëse nuk është në krye. Përdorni gjuhë të thjeshtë. Shmangni frazat komplekse, zhargonin ose zhargonin. Ky stil i të shkruarit është më i arritshëm për të gjithë, veçanërisht për ata, gjuha amtare e të cilëve nuk është serbishtja, aftësitë e të cilëve shkrim-leximi nuk janë të larta ose që kanë çrregullime njohëse që ndikojnë në të kuptuarit.

Këshilla #2 për aksesueshmërinë: Thirrje për veprim (CTA)

Përdoruesit e teknologjisë ndihmëse, si lexuesit e ekranit, mund të lundrojnë në ekran vetëm përmes lidhjeve dhe butonave. Në vetvete, frazat si Mësoni më shumë nuk janë të dobishme ose kuptimplote për ta. Në vend të kësaj, krijoni thirrje për veprim, si p.sh.: Mësoni më shumë rreth udhëzimeve tona të aksesueshmërisë këtu. Mbani në mend se Twitter ka një gjatësi maksimale prej 36 karaktere për butonat CTA.

Këshilla #3 për aksesueshmërinë: Tekst alternativ për fotot

Twitter lejon shtimin e tekstit alternativ në foto.

Këshilla #4 për aksesueshmërinë: Kufizoni përdorimin e karaktereve speciale

Lexuesit e ekranit nuk mund të njohin karakteret Unicode ose artin ASCII. Simbolet e krijuara duke përdorur karaktere të ndryshme të veçanta nuk mund t'u përcillen përdoruesve që mbështeten në teknologjitë ndihmëse.

Këshilla #5 për aksesueshmërinë: Kufizoni përdorimin e emoticons dhe emoji-ve

Emoticons dhe emoji në tweet do të lexohen me zë të lartë nga lexuesit e ekranit. Për pesë emoticonë identikë, lexuesi i ekranit do të lexojë të njëjtin tekst pesë herë. Kjo zgjidhje pengon individët me aftësi të kufizuara dhe shton barrë të panevojshme.

Këshilla #6 për aksesueshmërinë: Shmangni përdorimin e GIF-ve të animuar

Formati GIF i animuar ka mbështetje shumë të kufizuar ose aspak për aksesueshmërinë në shumicën e platformave të mediave sociale.

Aksesueshmëria është një aspekt i rëndësishëm kur bëhet fjalë për rrjetet profesionale si LinkedIn. Për të krijuar një prani dhe përvojë profesionale gjithëpërfshirëse dhe të larmishme në internet, është thelbësore të siguroheni që profili dhe postimet tuaja të jenë të aksesueshme për të gjithë, përfshirë personat me aftësi të kufizuara.

Këshilla e aksesueshmërisë #1: Profili

Kur redaktoni profilin tuaj, sigurohuni që të përdorni tituj përshkrues, përshkrime koncize të punës dhe fjalë kyçe përkatëse. Kjo i ndihmon njerëzit që përdorin lexues ekrani për të kuptuar më mirë karrierën dhe aftësitë tuaja profesionale. Për më tepër, mbani në mend se njerëzit në role vendimmarrëse nuk kanë shumë kohë për të lexuar kompozime letrare.

Këshilla #2 për aksesueshmërinë: Fotografitë dhe multimedia

Nëse jeni duke shtuar foto ose përmbajtje mediatike në profilin ose postimet tuaja, gjithmonë përfshini përshkrimet e duhura. Këto përshkrime do t'u mundësojnë njerëzve me dëmtime në shikim të kuptojnë përmbajtjen e fotove ose videove.

Këshilla #3 për aksesueshmërinë: Postimet dhe teksti

Kur publikoni përmbajtje ose shkruani artikuj, jepni përparësi qartësisë dhe koncizitetit. Përdorni gjuhë të thjeshtë, merrni parasysh formatimin e tekstit dhe përdorni titujt dhe nëntitujt për ta bërë më të lehtë për lexuesit të ndjekin përmbajtjen.

Këshilla #4 e aksesueshmërisë: Hashtags dhe fjalë kyçe

Kur shtoni hashtags dhe fjalë kyçe në postimet tuaja, sigurohuni që ato të jenë relevante dhe përshkruese. Kjo do t'i ndihmojë njerëzit të kuptojnë më mirë kontekstin dhe temat që po mbulon.

Këshilla #5 për aksesueshmërinë: Lidhjet

Nëse po ndani lidhje me përmbajtje të jashtme, sigurohuni që lidhja të ketë një tekst përshkrues që shpjegon qartë përmbajtjen në të cilën çon.

Këshilla për aksesueshmërinë #6: Shtoni titrat në videot e LinkedIn

LinkedIn ka veçori të kufizuara të redaktimit të videos, por platforma mbështet formatin e përdorur gjerësisht SubRip Subtitle (SRT) për titrat e videove.

Messenger, WhatsApp, Viber...

Aksesueshmëria në platforma si Messenger, Viber dhe WhatsApp përfshin lehtësimin e komunikimit dhe ndërveprimin për njerëzit me lloje të ndryshme të aftësive të kufizuara.

Këshilla #1 për aksesueshmërinë: Mesazhet

Përdorni mesazhe me tekst në vend të mesazheve zanore sa herë që është e mundur. Mesazhet me tekst janë më të lexueshme për të gjithë përdoruesit dhe veçanërisht të dobishme për individët me dëmtim të dëgjimit ose individët e shurdhër. Individët e verbër dhe me shikim të dëmtuar përdorin lexues ekranit dhe mesazhi do t'u lexohet pikërisht ashtu siç është shkruar.

Këshilla #2 për aksesueshmërinë: Gjuhë e qartë dhe e thjeshtë

Përdorni gjuhë të thjeshtë dhe shprehje të qarta të mendimeve për t'i bërë mesazhet të kuptueshme për të gjithë.

Këshilla #2 për aksesueshmërinë: Multimedia

Kur dërgoni imazhe, video ose GIF, sigurohuni që përmbajtja e tyre të jetë e përshtatshme dhe lehtësisht e kuptueshme. Nëse është e nevojshme, shtoni përshkrime imazhi ose shpjegime të asaj që është në foto.

Këshilla #3 për aksesueshmërinë: Mesazhet audio dhe video

Nëse dërgoni mesazhe zanore ose video, jini të qartë, flisni me zë të lartë dhe flisni me një ritëm të moderuar.

Këshilla #4 për aksesueshmërinë: Përditësimet e statusit të aksesueshëm

Nëse përdorni veçorinë e statusit, sigurohuni që përditësimet tuaja të statusit të jenë të qarta dhe të kuptueshme për të gjithë.

TikTok po ndërton platformën e tij me gjithëpërfshirjen në mendje për të mbështetur një komunitet të larmishëm krijuesish dhe shikuesish. Kur përdorni veçori që promovojnë aksesueshmërinë gjatë krijimit të përmbajtjes suaj video, ju mundësoni më shumë njerëzve të shijojnë përmbajtjen që shpërndani. TikTok ofron disa këshilla në faqet e tij në lidhje me krijimin e përmbajtjes video të aksesueshme.

Këshilla #1 për aksesueshmërinë: Paralajmërim për epilepsinë e ndjeshme ndaj fotove

Statistikat tregojnë se 65 milionë njerëz në mbarë botën vuajnë nga epilepsia dhe duke marrë parasysh përdoruesit me epilepsi të ndjeshme ndaj fotove, TikTok ka zhvilluar një sistem paralajmërimi për epilepsinë fotosensitive. Kur përdorni efekte që ndezin dhe pulsën, të cilat mund të shkaktojnë epilepsi të ndjeshme ndaj fotove, do të merrni një paralajmërim. Mund ta shihni kur zgjidhni efekte specifike gjatë procesit të redaktimit të videos. Nëse e shihni këtë paralajmërim, merrni parasysh nëse dëshironi të vazhdoni me një efekt të tillë ose të eksploroni opsione të tjera.

Këshilla #2 për aksesueshmërinë: Konvertoni tekstin në të folur

Një veçori që mund të jetë veçanërisht e dobishme për komunitetet e njerëzve me dëmtime shikimi ose përdoruesve të verbër është konvertimi i tekstit në të folur. Kjo veçori ju lejon të konvertoni tekstin e shtypur në fjalë të folura që luhen ashtu siç shfaqen në video. Fatkeqësisht, ky opsion aktualisht nuk është i disponueshëm në gjuhën serbe.

Këshilla #3 për aksesueshmërinë: Titra dhe tekst automatik në video

Ekziston një veçori tjetër e TikTok, jo e disponueshme në rajonin tonë të gjuhës, por është e rëndësishme të jeni të vetëdijshëm për të nëse krijoni përmbajtje në anglisht. Titrat automatike gjenerojnë automatikisht titra, duke i lejuar shikuesit të lexojnë ndërsa shikojnë përmbajtjen tuaj të videos. Kjo veçori ndihmon shikuesit e shurdhër ose me vështirësi në dëgjim në ndjekjen e përmbajtjes. Ju mund të zgjidhni titrat automatike në faqen e redaktimit pas ngarkimit ose regjistrimit të një videoje dhe më pas teksti transkriptohet automatikisht dhe shfaqet në video.

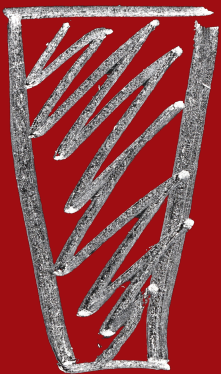
Duke ndjekur këto këshilla për krijimin e përmbajtjes së aksesueshme në mediat dhe platformat sociale më të përdorura dhe më të njohura, ju fitoni njohuri të përgjithshme rreth parimeve të aksesueshmërisë në mjedisin dixhital. Rregullat dhe këshillat themelore duhet të zbatohen gjithashtu për platforma dhe aplikacione të tjera që përdoren për komunikim dhe ndërveprim mes njerëzve.

Nëse e bëni përmbajtjen tuaj dhe komunikimin në internet të aksesueshme për personat me aftësi të kufizuara, do të zgjeroni ndikimin tuaj në internet. Nga një këndvështrim biznesi, institucional ose i organizatës së shoqërisë civile, kjo çon në marketing dhe PR më efektiv, që përfundimisht rezulton në rezultate më të mira biznesi. Megjithatë, aksesueshmëria është kryesisht e rëndësishme nga perspektiva njerëzore, sepse, pavarësisht nga aftësitë apo kufizimet e tyre, njerëzit me aftësi të kufizuara duhet të marrin pjesë në botën dhe mjedisin dixhital. Rrjetet sociale të aksesueshme pasqyrojnë kujdesin për çdo individ dhe përmbushin funksionin e tyre primar – për të lidhur dhe bashkuar njerëzit, pavarësisht nga dallimet apo sfidat e tyre.

Për të përmirësuar punën, ju lutemi vlerësoni tekstin.
Këtë mund ta bëni duke skanuar kodin QR ose nëpërmjet lidhjes

<https://forms.gle/CXiTFVyn91Vxd4wJ8>

Faleminderit!

Udhëzimet për krijimin e udhëzimeve të aksesueshme në internet u krijuan në kuadër të projektit "Komunikimi i qasshëm drejt gjithpërfshirjes të grupeve të cenueshme në Ballkanin Perëndimor" i implementuar nga Caritas Kosova, me qëllim të ndërgjegjësimit të publikut dhe të evidentimit të problemit të aksesueshmërisë së pamjaftueshme, por edhe duke paraqitur zgjidhje të mundshme, pra këto janë udhëzime bazë për të përmirësuar aksesueshmërinë.

Në rast të pyetjeve dhe nevojës për ndihmë shtesë për realizimin e eventeve të aksesueshme dhe krijimin e materialeve në gjuhë të qartë dhe të thjeshtë, Caritas Kosova është në dispozicionin tuaj.

E drejta e autorit i përket Caritas Kosova. Ndalohet riprodhimi dhe shpërndarja pa pëlqimin me shkrim.

Caritas Kosova

www.caritaskosova.org / 383 (0) 290 328 110/ info@caritaskosova.org

Adresa: Rr. Shën Nënë Tereza Nr. 3/Kisha Katolike

70000 Ferizaj, Kosovë

